

HUGO VAHER

VÄÄNA JÄLJEKÜTID.
VANA LAAGRI
SALADUS

Illustreerinud Joonas Sildre

Illustreerinud Joonas Sildre
Toimetanud Ele Jaagusoo
Kujundanud Tuuli Aule

Tekst © Hugo Vaher ja Tänapäev, 2020
Pildid © Joonas Sildre, 2020

Trükitud AS Printon trükikojas
ISBN 978-9949-85-780-7

www.tnp.ee

1.

Martin avas silmad. Ta pikutas parasjagu õuemurul, mille onu Harri oli kastemärjal hommikul lühemaks püganud. Käes oli südasuvi. Loodus oli vahetanud oma helerohelise kostüümi kesksuveni sobiliku sügavrohelise vastu. Kõrv oli linnulauluga juba harjunud. Martin kõlgutas ühte jalga üle teise ja jälgis kassis silmadega suurte suhkruvatitompudena näivaid pilvi helesinisest taevast. Pärastlõunane päike oli liikunud suvila otsaseina ja soojendas poisi paljaid jalgasääri, millele aeg-ajalt peatusid kärbsed, et siis jälle oma teed lennata. Tädi Sally lillepeenra juurest kostis suminat – mesilased olid ametis. Jah, nemad olid ametis, aga Martin lamas aiamurul ja pikutas.

Tädipoeg Markus oli koos oma isaga – onu Harriga – ratastega poodi läinud. Martini õde Maria ja nende täditütar Kristina olid nendega kaasa läinud. Aga Martin ei olnud viitsinud. Ta oli ema ja tädi Sally valmistatud lõunasöögi pintslisse pistnud ja tundnud siis kerget rammestust.

„Lasen pisut leiba luusse,“ oli ta lauast tõustes teistele kostnud, võtnud rannalina ja kobinud õue.

Varsti saab pool suve läbi, mõtles ta, aga midagi põrutavat ei ole juhtunud. See oli igasuvine mure.

Nad olid sel aastal suvilasse kolinud juuni alguses, sest alles siis sai kool läbi. Markus oli oma perega tulnud siia veidi varem. Onu Harri ja Martini isa olid majal katust paiganud ja räästad üle värvinud, et suvel hea pesitseda oleks.

Martin ja Markus olid juunis palju ujumas käinud, rattaga sõitnud, ümbruskonna teedest kaardi koostanud. Hetkel oli neil käsil onnile teise korruse ehitamine. Kui eelmistel suvedel olid Maria ja Kristina maganud telgis ja poisid oma onnis, siis nüüd tüdrukud enam telgis ei elanud, sest eelistasid tubaseid mugavusi. Nõnda ööbisid poisid suve esimesel poolel peaaegu igal ööl väljas Martini pere suures matkatelgis, kus oli ruumi vähemalt neljale inimesele. Poisid said seega laiutada, palju soovisid. Ja see oli olnud õige mõnus. Nende onn asus suvila kõrval metsa-salus, telk aga paiknes puudesalu serval, suuga aeda. Kuna ümber kasvavad puud pakkusid hommikupäikese eest kaitset, siis ei seganud soe tulekera taevast nende vaata et keskpäeva venivat ööund. Pärastlõunal paistis päike otse ukseavast sisse, aga see oligi hea, sest

nii said nad mõnikord niiskeks muutuvaid madratseid tuulutada ja õhtul oli telgis jälle mugavalt kuiv. Telgis magasid poisid seetõttu, et nende onnil oli katus maha võetud ja parasjagu käis teise korruse ehitus. Vahelae olid nad juba valmis saanud, trepikese ka. Nüüd oli vaja seinad lõpetada ja katus peale lüüa. See võis olla kogunud meistrile kahe päeva töö, aga poistele meeldis onni kallal nokitsemine nii väga, et nad ei kiirustanud kuhugi. Aega oli. Telk sobis magamiseks küll ja onni ehitamine sisustas pikki suvepäevi suurepäraselt.

Sel suvel olid poisid palju sporti teinud. Küll mängisid nad tuulevaiksel õhtul sulgpalli, küll käisid vanemate ja õdedega rannas jalgpalli mängimas. Jalgpall oli alati hea ettekääne ujuma minekuks. Isa ja onu Harri olid jalkahullud ning piisas neile vaid mainida, et seekord saavad nad kindlalt 100 : 0 kaela, kui nad juba end soojaks jooksma hakkasid ja lubasid poistele näidata, kuidas õige mäng käib. Randa jõudes märgiti väraavad maha ja hakkas üks suur liivahägune palli tagaajamine. Isal ja onu Harril tuli tunnistada, et laste vastu mängimine läks aasta-aastalt üha raskemaks. Õigemini nende võitmine läks raskemaks. Kas mängis selles oma osa ka isa ja onu suurenev kehakaal ja ümaramaks muutuv kõht, aga fakt oli see, et sel suvel muutusid jalgpallilahingud tasavägisemaks. Mäng

nõudis pingutusi mõlemalt poolelt ja kui varem kirtsutasid poisid õdede kaasalöömisel nina, siis nüüd oskasid ka Maria ja Kristina palli nii hästi valitseda, et mõnel korral ununes poistel lausa suu lahti.

Liiva lendas, ja kui mäng läbi sai, siis oli iseenesest mõistetav, et tuli end vette kasta. Kasvõi juba sellepärast, et liivast puhtaks saada. Sellest hoolimata rapsis Martin igal õhtul oma madratsilt liiva.

Kuna lapsed olid nüüd juba suuremad, siis ei olnud vaja vanemaid väga palju veenda, et vette ujuma saaks. Isa ja onu Harri külma ei kartnud. Vaid siis, kui nendega olid kaasas ka Martini ema ja tädi Sally, tuli mõnikord neid veenda ja manguda, et emadele külmana tunduvasse vette joosta saaks.

Suve alguses magasid poisid kaua, sest lõppenud kooliaasta väsimus vajas ju väljapuhkamist, aga nüüd, juulis, olid poisid leidnud, et hommikuti jooksmine minnes võis rannast leida põnevaid asju. Eriti hea meel oli neil mõne üksiku lauajupi üle – see tassiti kohe, nagu ikka, koju ja löödi onni seinale. Koos mööda jahedat rannaliiva joostes meenutasid Martin ja Markus eelmisi aastaid ja põnevaid hetki, mida nad koos läbi olid elanud.

„Kas sa mäletad seda suurt rahahunnikut, mille me üle-eelmisel aastal pärast tormi rannast leidsime?“

päris Markus ja lükkas jooksmisel ette tikkuvat heledat tukka üle pea tagasi.

„Miks ei. See oli ikka suur hunnik. Aga mäletad, mis näoga need tüübid olid, kui politsei lõpuks randa jõudis? Ja seda meest, kelle Riki kinni pidas?“ vastas Martin.

Jah, Riki. Nende suvekoer. Riki oli karmi krussis karvaga sõbralik koer. Tal oli elav loomus ja ta armastas üle kõige poistega aega veeta. Ta oskas jälgi ajada ja inimesi veest päästa. Riki oli poiste suvilanaabri Verdinandi ehk onu Verdi koer. Kuna Verdinand enamiku ajast oma suvilat ehitas, siis aitasid poisid tema koeral igavaks kiskuvat aega põnevamalt mööda saata. Verdinandi suvila oli nagu Tallinna linn, mis kunagi valmis ei saa. Onu Verdi rääkis, et oli kevadel uneski näinud, kuidas tema juurde tuli must vanake ja päris, kas suvila on valmis, ja Verdinand oli siis kohe haamri ja naelad haaranud ja laudu taguma kukkunud. Nii ennastunustavalt, et ta lõpuks voodist maha kukkus ja üles ärkas. Ärgates aga märganud ta, et oli haamri asemel hoopis oma telefoniga vastu öökappi tagunud. No ja kõige lõpuks oli ta sunnitud endale uue mobiili hankima. Uus oli ilusa suure ekraaniga ja onu Verdi ei jõudnud ära kiita, kui kasulik asi see uus mobiil tal oli.

Riki aga veetis koos poistega nii palju aega kui vähegi võimalik. Poisid rääkisid vanematele, kuidas

nemad ka endale koera sooviksid. Ja siis vaieldi, kes millist koera tahab. Poisid tahtsid muidugi sellist, mis oleks rohkem Riki moodi. Tüdrukud aga tahtsid omale taskukoera.

„Häh, see ei ole ju koer, kulla Maria. See on rott,“ narris Martin õde.

„Mis rott!? Koer mis koer! Ega kõik koerad siis ei pea sellised vasikad olema,“ kähvas Maria vastu.

„Vasikas või asi. Koer peabki suur olema, et ta sind kaitsta jaksaks. Ütle, mida see väike nähvits teeb, kui mõni pätt sulle vastu tuleb? Tal jääb hirmust süda seisma!“ vastas talle Markus.

„Ei tohi seisma jääda!“ trampis siis Kristina jalgu. „Ta on nii väike ja armas!“

„No kui tuleb selline kuri ja kole röövel ja tahab sult mobiili röövida, siis Riki-sugune lööks talle kohe hambad tagumikku!“ seletas Markus.

„Ma ei viikski oma armast koera sellisesse kohta, kus röövlid käivad,“ arvas seepeale Maria.

„Jah, vaat nii!“ hüüatas Kristina.

Olgugi et koerte osas olid lapsed eri arvamusel, meeldis Riki neile kõigile ja Riki sai kõigi lastega suurepäraselt läbi. Loomulikult ka tädi Sallyga, sest tema oli kõige parem kokk, keda Riki teadis. Iga kord, kui pered lõunat sõid, istus Riki avatud köögiuksel ja ootas, et ka talle midagi antaks. Ja ikka anti. Kuigi onu Verdi seda heaks ei kiitnud.